

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 2. část. Scarabaeidae

Václav Týr

Žihle 119, 331 65 Žihle; e-mail: vaclavtyr@seznam.cz

TÝR V., 2010: Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 2. část. Scarabaeidae (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 2. Scarabaeidae). – Západočeské entomologické listy, 1: 35–41. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 20-7-2010.

Abstract. Results of the faunistic research of Coleoptera in the surrounding of Žihle (northern part of the Plzeň region) are presented. The second part contains data on the family Scarabaeidae. 54 species of Scarabaeidae have been recorded from the study area. The most interesting species from the faunistic point of view are: *Aphodius (Copriformus) scrutator* (Herbst, 1789), *A. (Liothorax) niger* Illiger, 1798, *A. (Euorodalus) coenosus* (Panzer, 1798), *A. (Chilothorax) paykulli* Bedel, 1907, *A. (Bodilus) lugens* Creutzer, 1799, *A. (Melinopterus) reyi* Reitter, 1892, *A. (Limarus) zenkeri* Germar, 1813, *Copris (Copris) lunaris* (Linnaeus, 1758), *Onthophagus (Onthophagus) illyricus* Scopoli, 1763, *Hoplia (Decamera) philanthus philanthus* (Fuessly, 1775), *Omaloplia (Omaloplia) nigromarginata* (Herbst, 1786), *Anisoplia (Anisoplia) villosa* (Goeze, 1777), *Oryctes (Oryctes) nasicornis ondrejanus* Minck, 1916, *Osmoderma barnabita* Motschulsky, 1845, *Gnorimus nobilis nobilis* (Linnaeus, 1758), *Trichius fasciatus* (Linnaeus, 1758), *Tropinota (Epicometis) hirta hirta* (Poda von Neuhaus, 1761), and *Oxythyrea funesta* (Poda von Neuhaus, 1761).

Key words: Faunistics, Coleoptera, Scarabaeidae, Czech Republic, Plzeň region

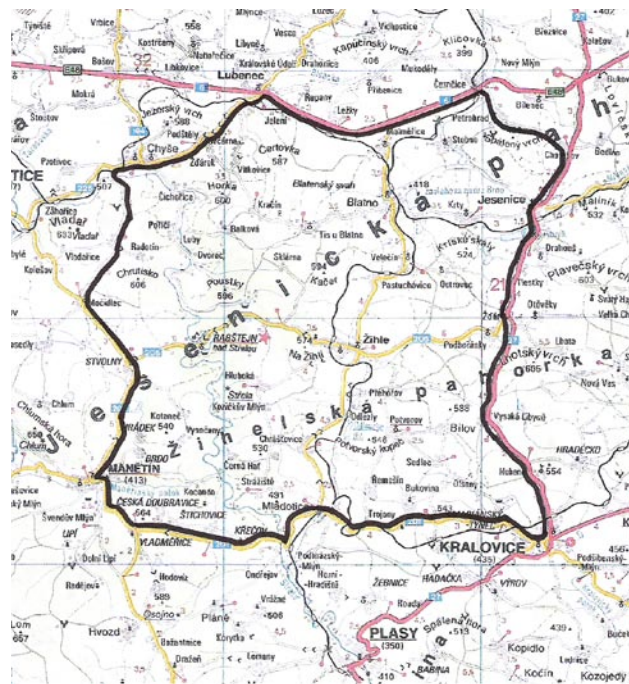
ÚVOD

V tomto příspěvku, který je druhým v sérii o broucích (Coleoptera) Žihle a okolí, předkládám výsledky faunistického průzkumu brouků z čeledi Scarabaeidae širšího okolí obce Žihle, která se nachází v nejsevernější části Plzeňského kraje. Jedná se o údaje získané vlastní sběratelskou činností v letech 1984–2010, prezentaci údajů získaných determinací nebo revizí soukromých a muzejních sbírek a citace údajů z literatury vztahující se k dané oblasti. Jen malé množství údajů uveřejňuji na základě písemného sdělení sběratele nebo majitele sbírky (s uvedením determinátora příslušného materiálu).

MATERIÁL A METODIKA

Sledovanou oblast tvoří okruh ve vzdálenosti přibližně 10 km od obce Žihle, který částečně zasahuje i do sousedních krajů: Středočeského, Ústeckého a Karlovarského. Pro potřeby faunistického průzkumu jsou hranice zmiňovaného území vymezeny silničním propojením následujících měst a obcí: Mladotice, Trojany, Kralovice, Vysoká Libyně, Žďár, Jesenice, Chotěšov, Petrohrad, Černčice, Ležky, Lubenec, Chyše, Bohuslav, Močidlec, Stvolny, Manětín, Vladměřice a Křečov (Obr. 1). Nejvýše položeným místem je Kanešův kopec u obce Tis u Blatna (633 m n. m.) a nejnižše položeným místem je obec Černčice

(335 m n. m.) v severní části sledovaného území a údolí řeky Střely u Mladotic (357 m n. m.) v části jižní. Zhruba dvě třetiny sledovaného území jsou zalesněny (s převládajícími porosty smrku a borovice), nezalesněné plochy jsou využívány převážně zemědělsky. Významným krajinným prvkem je údolí řeky

Obr. 1. Mapa sledovaného území.
Fig. 1. Map of the region under study.

Sřely, která svým meandrovitým tokem protéká sledovanou oblastí od severu k jihu.

Nomenklaturu a pořadí druhů uvádím podle práce JUŘENA & TÝR (2008). Kategorie ohrožení druhů jsou převzaté z práce KRÁL (2005). Číslo v závorce za názvem lokality představuje kód faunistického mapového pole (PRUNER & MIKA 1996). Názvy lokalit jsou v rámci jednotlivých druhů řazeny abecedně. Latinské rodové jméno savce (např. *Cervus*) uvedené ve faunistickém záznamu znamená, že druh byl nalezen v jeho trusu. Latinské rodové jméno rostliny (např. *Fagus*) uvedené ve faunistickém záznamu znamená, že druh byl na ní (nebo jejích částech) nalezen. Použité zkratky: lgt. – sbíral, coll. – sbírka, det. – determinoval, observ. – pozoroval, PR – Přírodní rezervace. Není-li uvedeno jinak, byl materiál určen nebo revidován autorem. V případě soukromých sbírek je sběratel (pokud není uvedeno jinak) shodný s vlastníkem sbírky (např. VT = Václav Týr lgt. et coll.). Seznam sbírek a jejich zkratky: JK – Josef Krošlák, Plzeň; JM – Josef Mašek, Žlutice; MK – Martin Krajník, Litvínov; MO – Michal Ouda, Plasy; MR – Jan Morozinski, Stochov; MZ – Miroslav Zúber, Bradlec u Kosmonos; PE – Pavel Pejchal, Žatec; PS – Pavel Štěpánek, Kladno; PU – Pavel Pucholt, Unhošť; SD – Stanislav Doležal, Plzeň-Božkov; SK – Vladimír Skoupý, Žilina u Kladna; SNM – Slovenské národné múzeum, Bratislava; VB – Václav Benedikt, Plzeň; VD – Václav Dongres, Plzeň; VS – Václav Šilha, Nové Strašecí; VT – Václav Týr, Žihle; ZMP – Západočeské muzeum, Plzeň.

V úplnosti uvádím pouze údaje dosud nepublikované. U velmi hojných druhů – *Aphodius (Calamosternus) granarius* (Linnaeus, 1767), *A. (Chilothorax) distinctus distinctus* (O. F. Müller, 1776), *A. (Acrossus) depressus* (Kugelann, 1792), *A. (Aphodius) fimetarius* (Linnaeus, 1758) a *A. (Agrilinus) ater* (DeGeer, 1774) – jsou opakovaná data nálezů ze stejné lokality uvedena ve zkrácené formě (např. IV.–VI.1990–2000). Údaje, které již byly publikovány, jsou rovněž citovány ve zkrácené formě: lokalita (kód faunistického mapového pole), rok nálezu (odkaz na literární nebo internetový pramen), např. Žihle (5946), 2008 (JUŘENA et al. 2008).

PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Oxyomus sylvestris (Scopoli, 1763)

Žihle (5946), 12.IV.1987, 1 ex., 18.IV.1994, 2 ex., 1.VII.1994, 2 ex., 25.V.1995, 2 ex., 3.V.2002, 1 ex., 15.V.2009, 1 ex., VT.

Aphodius (Otophorus) haemorrhoidalis (Linnaeus, 1758)

Blatno (58-5946), 29.V.1996, 6 ex., *Bos*, VT. Manětín (6045), 14.VII.1940, 1 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP; 9.VIII.1967, 7 ex., J. Suchý lgt., coll. SD.

Nový Dvůr (5945), 25.IX.1985, 5 ex., *Equus*, VT. Petrohrad (5846), 24.V.1980, 1 ex., SD. Tis u Blatna (5946), 12.VII.2003, 2 ex., *Bos*, PE; 27.VII.2003, 14 ex. observ. (2 ex. coll.), *Bos*, VT; 16.VIII.2003, 1 ex., *Bos*, PE.

Aphodius (Teuchestes) fossor (Linnaeus, 1758)

Blatno (58-5946), 29.V.1996, 4 ex., *Bos*, 18.VII.1997, 10 ex. observ. (2 ex. coll.), *Bos*, VT. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 1 ex., MR. Manětín (6045), 30.V.1943, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Řemešín (59-6046), 21.VIII.2004, 4 ex. observ. (1 ex. coll.), *Bos*, VT. Tis u Blatna (5946), 12.VII.2003, 14 ex., *Bos*, PE; 27.VII.2003, desítky ex. observ., *Bos*, VT; 16.VIII.2003, 5 ex., *Bos*, PE. Žihle (5946), 4.VI.1999, 6 ex., *Equus*, VT.

Aphodius (Colobopterus) erraticus (Linnaeus, 1758)

Blatno (58-5946), 24.IV.1995, 3 ex., 11.IX.1995, 2 ex., 29.V.1996, desítky ex. observ. (1 ex. coll.), vše *Bos*, VT. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 4 ex., MR. Petrohrad (5846), 22.VI.1979, 5 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 24.V.1980, 10 ex., SD. Řemešín (59-6046), 21.VIII.2004, 16 ex. observ. (1 ex. coll.), *Bos*, VT. Tis u Blatna (5946), 12.VII.2003, 17 ex., *Bos*, PE; 27.VII.2003, desítky ex. observ. (1 ex. coll.), *Bos*, VT; 16.VIII.2003, 10 ex., *Bos*, PE.

Aphodius (Eupleurus) subterraneus (Linnaeus, 1758)

Blatno (58-5946), 24.IV.1995, 3 ex., 11.IX.1995, 1 ex., vše *Bos*, VT. Chyše (5845), 3.IX.1973, 6 ex., JM. Manětín (6045), 1.VII.1941, 1 ex., A. Adámek lgt., coll. VT. Petrohrad (5846), 1.V.1990, 2 ex., VD. Rabštejn nad Střelou (5945), 16.VI.1940, 1 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP. Tis u Blatna (5946), 5.V.1996, 2 ex., *Bos*, VT; 12.VII.2003, 2 ex., *Bos*, PE; 27.VII.2003, 1 ex., *Bos*, VT.

Aphodius (Copriformus) scrutator (Herbst, 1789)

Blatno (58-5946), 1995, 1999 (TÝR 1999). Petrohrad (5846), 1999 (TÝR 1999). Řemešín (59-6046), 2004 (JUŘENA et al. 2008). Tis u Blatna (5946), 2003 (JUŘENA et al. 2008). Poznámka: Tento druh se v posledních dvou desetiletích šíří z teplejších nížinných oblastí do poloh s vyšší nadmořskou výškou a chladnějším a vlhčím klimatem.

Aphodius (Calamosternus) granarius (Linnaeus, 1767)

Blatno (58-5946), IV.–VI.1995–2009, více ex., VT. Nový Dvůr (5945), 11.V.1998, 2 ex., *Equus*, VT. PR Střela (5946), 5.IV.2002, 1 ex., *Cervus*, VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 10.V.2002, 2 ex., *Equus*, VT. Žihle (5946), III.–VI.1984–2009, více ex., *Equus*, *Sus*, *Canis*, *Homo*, VT.

Aphodius (Liothorax) niger Illiger, 1798

Nový Dvůr (5945), 10.IV.2009, 2 ex., podmáče-

ný břeh rybníku Velký, rozrytý divokými prasaty, 30.V.2010, více ex. observ. (2 ex. coll.), VT. Poznámka: Fytosaprofágní druh, poměrně dosti citlivý na zachovalost životního prostředí, který je vázaný na bahnitě biotopy (bažiny, podmáčené půdy, okraje vodních ploch apod.).

Aphodius (Volinus) sticticus (Panzer, 1798)

Nový Dvůr (5945), 21.X.1984, 1 ex., *Equus*, VT. Petrohrad (5846), 13.V.1979, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. ZMP; 24.V.1980, 1 ex., 24.IX.1983, 5 ex., 12.X.1986, 1 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD; 24.V.1980, 2 ex., SD; 10.X.1987, 2 ex., VB; 1.V.1990, 1 ex., JK; 6.IX.1994, 2 ex., 1.V.1998, 3 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 1.V.2009, 1 ex., 18.IV.2010, 1 ex., *Cervus*, VT. Žihle (5946), 30.IV.2009, 1 ex. v letu, VT.

Aphodius (Euorodalus) coenosus (Panzer, 1798)

Ostrovec (5946), 2000, 2004 (JUŘENA et al. 2008). Poznámka: V Čechách poměrně vzácný, roztroušeně se vyskytující druh, pouze v Polabí místy poněkud hojnější.

Aphodius (Esymus) pusillus (Herbst, 1789)

Blatno (58-5946), 29.IV.1995, 1 ex., 29.V.1996, 1 ex. VT. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 1 ex., MR. Petrohrad (5846), 13.V.1979, více ex., J. Suchý lgt., 4 ex. in coll. ZMP, 4 ex. in coll. SD; 1.V.1990, 4 ex., JK; 1.V.1990, 3 ex., VD; 1.V.1998, 6 ex., VT. Řemešín (59-6046), 21.VIII.2004, 3 ex., *Bos*, VT. Tis u Blatna (5946), 12.VII.2003, 5 ex., *Bos*, PE; 27.VII.2003, 1 ex., *Bos*, VT.

Aphodius (Parammoecius) corvinus Erichson, 1848

Malá Černá Hať (5945), 14.IX.1997, 1 ex., PU. Manětín (6045), 11.IX.1982, 5 ex., PS. Petrohrad (5846), 10.X.1987, 1 ex., VB. PR Střela (5945), 5.V.1996, 5 ex., 21.IV.2002, 1 ex., 1.V.2009, 1 ex., 18.IV.2010, 1 ex., vše *Cervus*, VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 15.V.1994, 1 ex., MO. Žihle (5946), 25.VI.1993, 1 ex., 19.IV.1994, 1 ex., 25.IV.1995, 2 ex., 5.V.1996, 3 ex., 4.V.1997, 1 ex., 11.IV.1998, 1 ex., 30.IV.2009, 1 ex., *Cervus*, *Capreolus*, VT.

Aphodius (Chilothorax) paykulli Bedel, 1907

Blatno (58-5946), 1997 (JUŘENA et al. 2000). Kalec (5945-46), 2002 (JUŘENA et al. 2008). Manětín (6045), X.1983, 1 ex., M. Klekner lgt., coll. ZMP. PR Střela (5945), 2002 (JUŘENA et al. 2008); 1.V.2009, 1 ex., *Cervus*, VT. Stebno (5846), 1982 (SUCHÝ 1983). Tis u Blatna (5946), 1951 (JUŘENA et al. 2008); 8.XI.2003, 3 ex. PE. Žihle (5946), 1995, 1996, 1997 (TÝR 1997). Poznámka: Vzácný druh vázaný na lesnaté oblasti, s lokálně hojnějším výskytem v západních a středních Čechách.

Aphodius (Chilothorax) distinctus distinctus (O. F. Müller, 1776)

Blatno (58-5946), IV.–X.1995–2009, více ex., VT. Chyše (5845), 3.IX.1973, 2 ex., JM. Kalec (5945-46), 8.IV.1995, 2 ex., VT. Lubenec (5845), 10.IV.1971, 3 ex., JM. Manětín (6045), 8.X.1942, 2 ex., A. Adámek lgt., coll. VT. Petrohrad (5846), 30.X.1982, 5 ex., 3.XI.1983, 1 ex., 12.X.1986, 1 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD; 30.IV.2009, více ex. observ., *Capreolus*, VT. Rabštejn nad Střelou (5945), IV.2001, 1 ex., JM; 10.V.2002, desítky ex. observ., *Equus*, VT. Řemešín (59-6046), 21.VIII.2004, 2 ex., *Bos*, VT. Tis u Blatna (5946), 16.VIII.2003, 1 ex., PE; 28.IX.2006, desítky ex. observ., *Bos*, VT. Žihle (5946), IV.–X.1984–2009, více ex., *Cervus*, *Capreolus*, *Equus*, *Sus*, *Canis*, *Homo*, VT.

Aphodius (Bodilus) lugens Creutzer, 1799

Manětín (6045), 1944 (SUCHÝ 1983). Poznámka: Ve sledované oblasti (a pravděpodobně i v Čechách) se tento druh již nevyskytuje; v současné době je nalézán jen na několika lokalitách na jižní Moravě.

Aphodius (Melinopterus) sphacelatus (Panzer, 1798)

Kalec (5945-46), 2002 (JUŘENA et al. 2008). Lubenec (5845), 1971 (JUŘENA et al. 2008). Manětín (6045), 1957 (JUŘENA et al. 2008). Tis u Blatna (5946), 1996 (TÝR 1997); 29.IV.2001, 1 ex., 16.III.2002, 2 ex. VT. Žihle (5946), 11.IV.2010, 1 ex., VT.

Aphodius (Melinopterus) prodromus (Brahm, 1790)

Blatno (58-5946), IV.–X.1995–2009, více ex., VT. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 3 ex., MR. Chyše (5845), 3.IX.1973, 3 ex., JM. Kalec (5945-46), 8.IV.1995, 2 ex., *Capreolus*, VT. Lubenec (5845), 10.IV.1971, 2 ex. JM. Nový Dvůr (5945), 10.IV.2009, 5 ex. observ., VT. Pastuchovice (5946), 15.V.1996, 3 ex., 19.VII.1999, 2 ex., vše *Capreolus*, VT. Petrohrad (5846), 23.X.1971, 1 ex., J. Maidl lgt., coll. ZMP, 1 ex., J. Maidl lgt. et det., coll. SNM; 13.V.1979, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 1.V.1998, 6 ex., 30.IV.2009, více ex. observ., *Capreolus*, VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 5.V.1996, 1 ex., 5.IV.2002, 2 ex., *Cervus*, 1.V.2009, 1 ex., *Cervus*, 18.IV.2010, desítky ex. observ., *Cervus*, *Capreolus*, VT. Přehořov (5946), 15.IX.1998, 16 ex. observ. (2 ex. coll.), VT. Řemešín (59-6046), 21.VIII.2004, desítky ex. observ., *Bos*, VT. Tis u Blatna (5946), 5.V.1996, 1 ex., 29.IV.2000, 15 ex. observ. (2 ex. coll.), 28.IX.2006, desítky ex. observ., vše *Bos*, VT; 16.VIII.2003, 2 ex., PE. Žihle (5946), III.–XI.1984–2009, více ex., *Cervus*, *Capreolus*, *Equus*, *Sus*, *Canis*, *Homo*, VT.

Aphodius (Melinopterus) reyi Reitter, 1892

Tis u Blatna (5946), 28.IV.2006, 1 ex., *Bos*, VT. Žihle (5946), 22.IV.2006, 1 ex., *Capreolus*, VT. Poznámka: Lokálně vyskytující se druh s nedostatečně známým rozšířením, často zaměňovaný s podobnými druhy

podrodu *Melinopterus*, zejména s *A.(M.) prodromus*.
Aphodius (Limarus) zenkeri Germar, 1813
Žihle (5946), 17.XI.2006, 1 ex., v letu, VT. Poznámka: Vzácnější druh, preferující lesnaté oblasti s písčítým podkladem.

Aphodius (Limarus) maculatus Sturm, 1800
PR Střela (5945), 2.X.2000, 2 ex., *Capreolus*, VT.
Žihle (5946), 29.IX.2000, 3 ex., *Capreolus*, VT.

Aphodius (Acrossus) rufipes (Linnaeus, 1758)
Blatno (58-5946), 14.IX.1997, 1 ex., VT. Manětín (6045), 9.VIII.1967, 4 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Tis u Blatna (5946), 14.IX.1997, 1 ex., 27.VII.2003, 1 ex., VT; 16.VIII.2003, 1 ex., PE. Žihle (5946), 18.VIII.1992, 1 ex., *Equus*, VT.

Aphodius (Acrossus) luridus (Fabricius, 1775)
Blatno (58-5946), 24.IV.1995, 24 ex. observ. (2 ex. coll.), 13.V.1996, 2 ex., vše *Bos*, VT. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 4 ex., MR. Jesenice (58-5946), V.1959, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Kalec (5945-46), 25.IV.1994, 2 ex., *Equus*, VT. Petrohrad (5846), 24.V.1980, 4 ex., SD; 1.V.1990, 3 ex., JK. Tis u Blatna (5946), 5.V.1996, 2 ex., *Bos*, VT.

Aphodius (Acrossus) depressus (Kugelann, 1792)
Blatno (58-5946), 24.IV.1995, 4 ex., 11.IX.1995, 1 ex., VT. Chyše (5845), 10.V.1975, 2 ex., JM. Kalec (5945-46), 25.IV.1994, 3 ex., *Capreolus*, VT. Petrohrad (5846), 1.V.1990, 5 ex., JK. PR Střela (5945), 5.V.1996, 2 ex., 18.IX.2000, 3 ex., 21.IV.2002, 2 ex., 1.V.2009, 1 ex., 18.IV.2010, více ex. observ. (1 ex. coll.), *Cervus*, *Capreolus*, VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 12.VI.1985, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 27.IV.2000, 2 ex., *Equus*, VT. Žihle (5946), IV.–IX.1984–2009, více ex., *Capreolus*, *Cervus*, *Equus*, VT.

Aphodius (Planolinus) fasciatus (Olivier, 1789)
Jesenice (58-5946), 11.X.2009, 1 ex., MO. Petrohrad (5846), 12.X.1986, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Tis u Blatna (5946), 28.IX.2006, 1 ex., *Bos*, VT. Žihle (5946), 22.X.2006, 1 ex., *Cervus*, VT.

Aphodius (Aphodius) fimetarius (Linnaeus, 1758)
Blatno (58-5946), III.–XI.1995–2009, více ex., VT. Hubenov (59-6046), bez data a počtu ex. (NĚMEC 1984). Chotěšov (5846), 21.V.1996, 5 ex., MR. Kalec (5945-46), 8.IV.1985, více ex. observ. (2 ex. coll.), VT. Lubenec (5845), 10.IV.1971, 6 ex., JM. Manětín (6045), 8.IV.1958, 3 ex., F. Němec lgt., coll. ZMP. Nový Dvůr (5945), 10.IV.2009, více ex. observ., VT. Petrohrad (5846), 6.IX.1999, více ex. observ. (2 ex. coll.), *Bos*, 30.IV.2009, více ex. observ., *Capreolus*, VT. PR Střela (5945), IV.–IX.1984–2009, více ex. VT; 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Řemešín (59-6046), 21.VIII.2004, více ex. observ. (2 ex. coll.), *Bos*, VT. Tis u Blatna (5946), IV.–IX.1995–2009, více ex., *Bos*, *Equus*, VT; 12.VII.2003, 21 ex., 16.VIII.2003,

12 ex., 8.XI.2003, 18 ex., PE. Žihle (5946), III.–XII.1984–2009, více ex., *Cervus*, *Capreolus*, *Equus*, *Sus*, *Canis*, *Homo*, VT.

Aphodius (Agoliinus) nemoralis Erichson, 1848
Pastuchovice (5946), 15.II.1988, více ex., I. Těťál lgt., 1 ex. in coll. SD, 1 ex. in coll. ZMP. PR Střela (5945), 1996 (TÝR 1997); 5.IV.2002, 3 ex., 21.IV.2002, 1 ex., 1.V.2009, 1 ex., 18.IV.2010, 2 ex., *Cervus*, *Capreolus*, VT. Žihle (5946), 11.IV.1998, 2 ex., *Capreolus*, VT.

Aphodius (Agrilinus) ater (DeGeer, 1774)
Blatno (58-5946), 29.IV.1995, 6 ex., 13.V.1996, 2 ex., VT. Hluboká (5945), 28.IV.2008, 1 ex., JK. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 3 ex., MR. Jesenice (58-5946), IV.1960, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Kalec (5945-46), 30.IV.1994, 2 ex., *Capreolus*, VT. Petrohrad (5846), 24.V.1980, 1 ex., SD; 15.V.1983, 1 ex., J. Brožík lgt., coll. ZMP; 17.VII.1987, 4 ex., Z. Doležal lgt., coll. ZMP; 1.V.1990, 9 ex., JK. PR Střela (5945), IV.–X.1988–2009, více ex., 18.IV.2010, více ex. observ. (1 ex. coll.), *Cervus*, *Capreolus*, VT; 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 15.VI.1979, 1 ex., SD; 12.V.1998, 1 ex., *Equus*, VT. Stebno (5846), 1979, 1982 (SUCHÝ 1983). Tis u Blatna (5946), 25.IV.1994, 1 ex., 13.V.1996, 2 ex., VT. Žihle (5946), IV.–X.1984–2009, více ex., *Cervus*, *Capreolus*, *Sus*, VT.

Aphodius (Bodilopsis) rufus (Moll, 1782)
Blatno (58-5946), 11.IX.1995, 5 ex., 14.IX.1997, 2 ex., *Bos*, VT. Petrohrad (5846), 6.IX.1999, 2 ex., *Bos*, VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 26.VI.1946, 1 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP. Tis u Blatna (5946), 12.VII.2003, 2 ex., PE; 27.VII.2003, 2 ex., *Bos*, VT; 16.VIII.2003, 23 ex., PE; 28.IX.2006, 1 ex., *Bos*, VT.

Copris (Copris) lunaris (Linnaeus, 1758)
Žihle (5946), 1962 (TÝR 1997). Poznámka: Ve sledované oblasti v současnosti nezjištěn, nejbližší známý recentní výskyt je v Českém středohoří.

Onthophagus (Onthophagus) illyricus (Scopoli, 1763)

Manětín (6045), 1950 (JUŘENA et al. 2008). Poznámka: V současnosti ve sledované oblasti nezjištěn, tento druh pravděpodobně v Čechách vymírá, poslední známé nálezy jsou ze středních Čech z let 1980–1985 (VITNER & KRÁL 1993, JUŘENA et al. 2000). Na Moravě (obzvláště jižní) není vzácný.

Onthophagus (Palaeonthophagus) coenobita (Herbst, 1783)

Blatno (58-5946), 11.IX.1995, 2 ex., *Bos*, VT. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 1 ex., MR. Žihle (5946), 11.VI.2007, 1 ex., 15.VI.2008, 2 ex., 11.VI.2009, 1 ex., 15.VI.2010, více ex. observ. (1 ex. coll.), vše *Canis*, VT.

Onthophagus (Palaeonthophagus) fracticornis

- (Preysslner, 1790)
Hluboká (5945), 28.IV.2008, 5 ex., JK. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 3 ex., MR. Kalec (5945-46), 8.V.1994, 1 ex., *Capreolus*, VT. PR Střela (5945), 5.V.1996, 1 ex., *Cervus*, 1.V.2009, 2 ex., *Capreolus*, 18.IV.2010, 2 ex., *Cervus*, VT. Žihle (5946), 25.IV.1994, 1 ex., 4.V.1997, 2 ex., 11.VII.2001, 3 ex., *Sus*, VT.
- Onthophagus (Palaeonthophagus) joannae*** Goljan, 1953
Blatno (58-5946), 29.IV.1995, 2 ex., 11.IX.1995, 1 ex., 13.V.1996, 4 ex., vše *Bos*, VT. Kalec (5945-46), 19.–30.IV.1994, 7 ex., *Capreolus*, VT. PR Střela (5945), 5.V.1996, 2 ex., 18.IV.2010, 1 ex., *Cervus*, VT. Tis u Blatna (5946), 13.V.1996, 2 ex., *Bos*, VT. Žihle (5946), 26.V.1987, 1 ex., 18.IV.1993, 2 ex., 20.IV.1998, 2 ex., 11.VII.2001, 1 ex., *Sus*, 11.IV.2007, 2 ex., *Capreolus*, 15.VIII.2008, 1 ex., VT.
- Onthophagus (Palaeonthophagus) nuchicornis*** (Linnaeus, 1758)
Podbořanky (5946), 17.V.2009, 2 ex., *Homo*, VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 16.V.1994, 1 ex., *Equus*, VT.
- Onthophagus (Palaeonthophagus) ovatus*** (Linnaeus, 1758)
Blatno (58-5946), 24.–30.IV.1995, 28 ex., *Bos*, 11.IX.1995, 3 ex., *Bos*, 29.V.1996, 1 ex., *Bos*, 12.V.2001, 3 ex., VT. Chotěšov (5846), 21.V.1996, 5 ex., MR. Kalec (5945-46), 25.IV.1994, 3 ex., *Capreolus*, VT. Petrohrad (5846), 1.V.1990, 2 ex., VD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 5.V.1996, 4 ex., *Cervus*, 1.V.2009, 1 ex., *Cervus*, 18.IV.2010, 3 ex., *Sus*, VT. Řemešín (59-6046), 21.VIII.2004, 1 ex., *Bos*, VT. Tis u Blatna (5946), 27.VII.2003, 2 ex., VT. Žihle (5946), 25.IV.1995, 1 ex., 4.V.1997, 2 ex., 11.V.2001, 1 ex., VT.
- Onthophagus (Palaeonthophagus) similis*** (Scriba, 1790)
Žihle (5946), 18.VIII.1992, 1 ex., *Equus*, 11.V.2001, 2 ex., *Capreolus*, 20.IV.2005, 2 ex., *Capreolus*, VT.
- Rhizotrogus aestivus*** (Olivier, 1789)
Blatno (58-5946), 5.VI.2010, 1 ex., O. Čerňáková lgt., coll. VT. Pastuchovice (5946), 14.VI.1994, 3 ex., VT. Žihle (5946), 12.V.1986, 12 ex., 13.VI.1994, 2 ex., 11.VI.1996, 13.V.1997, 18.VI.2000, 11.V.2001, 28.IV.2005, 27.IV.2006, 10.V.2006, 20.V.2006, vše po 1 ex., VT.
- Amphimallon solstitiale solstitiale*** (Linnaeus, 1758)
Mladotice (6046), 11.VIII.1994, 2 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), bez data, 1 ex., Heyrovský lgt., coll. ZMP. Žihle (5946), 29.VII.1994, 1 ex., 11.VI.2006, 1 ex., 21.VI.2007, 2 ex., 29.VI.2010, 1 ex., VT.
- Melolontha melolontha*** (Linnaeus, 1758)
Jesenice, nádraží ČD (5946), 18.VI.2010, 1 ex., O. Čerňáková lgt., coll. VT. Mladotice (6046), 5.V.1990, 1 ex., JK. Poustky (5945), 4.VI.1995, 1 ex., MK. Rabštejn nad Střelou (5945), 1.VI.2008, 1 ex., VT. Žihle (5946), 11.VII.2003, 1 ex., VT.
- Hoplia (Decamera) philanthus philanthus*** (Fuesssly, 1775)
Manětín (6045), 13.VII.1941, 14 ex., 6.VII.1942, 4 ex., oboje J. Suchý lgt., coll. DO; 9.VII.1944, 3 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP. Poznámka: Druh s málo známým rozšířením, vyskytující se převážně ve středních polohách (pahorkatiny, podhorské kraje), ve sledované oblasti v současnosti nezjištěn.
- Serica (Serica) brunnea*** (Linnaeus, 1758)
PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Žihle (5946), 1.VI.2001, 1 ex. VT.
- Omaloplia (Omaloplia) nigromarginata*** (Herbst, 1786)
Manětín (6045), 1941, 1942 (JUŘENA et al. 2008). Petrohrad (5846), 26.VII.2009, 1 ex., P. Týr lgt., coll. VT; 6.VII.2010, více ex., (2 ex. coll.), VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1952, 1957 (JUŘENA et al. 2008); 20.VI.1952, 1 ex., 30.VI.1957, 1 ex., vše J. Mайдl lgt. et det., coll. SNM. Poznámka: Druh preferující teplejší lokality stepního a lesostepního charakteru. Druh je recentně nalézán také asi 10 km jižně od sledované oblasti – Plasy (6046).
- Phyllopertha horticola*** (Linnaeus, 1758)
Manětín (6045), 21.VI.1942, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 26.VI.1946, 1 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP. Petrohrad (5846), 1.VI.2002, více ex. observ., (1 ex. coll.), VT. Potvorov (5946), 1.VI.1993, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 1.6.2008, 2 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 14.VII.1935, 1 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP; 20.VI.1994, 1 ex., 10.VI.1996, 1 ex., 27.IV.2000, 1 ex., 1.VI.2008, více ex. observ., (1 ex. coll.), VT. Žihle (5946), 12.VII.1987, 2 ex., 11.VI.2000, 3 ex. observ., (1 ex. coll.), VT.
- Anisoplia (Anisoplia) villosa*** (Goeze, 1777)
Manětín (6045), 21.VI.1942, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. VT. Poznámka: V současnosti v Čechách poměrně vzácný, jen lokálně hojnější druh vázaný na teplejší lokality. Ve sledované oblasti recentně neprokázán.
- Oryctes nasicornis ondrejanus*** Minck, 1916
Manětín (6045), 5.VIII.1940, 1 ex., A. Adámek lgt., coll. VT. Poznámka: Druh nalézáný v trouchnivějších částech listnatých stromů, v kompostech, pařeništích, na skládkách pilin a dřevního odpadu apod. Ve sledované oblasti a ani v jejím nejbližším okolí recentně neprokázán.
- Valgus hemipterus*** (Linnaeus, 1758)
Žihle (5946), 16.V.2009, 1 ex., 1.VI.2009, 1 ex., 15.VI.2010, 1 ex., VT.
- Osmoderma barnabita*** Motschulsky, 1845
Petrohrad (5846), 18.VI.2000, 1 ex., dutina *Popu-*

lus, 6.VII.2010, 1 ex., uhynulý na cestě v parku, VT. Rabštejn nad Střelou (5946), 21.VII.2002, 1 ex., dutina *Tilia*, 11.VII.2008, 2 ex. observ., (bez dokladu), dutina *Tilia*, VT. Žihle (5946), 1.VIII.1964, 1 ex., *Salix*, V. Týr st. lgt., coll. VT. Poznámka: Druh vázaný na staré (duté, trouch obsahující) listnaté stromy, pro skrytý způsob života často přehlížený.

Gnorimus nobilis (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 1944, 8 ex., ? lgt., coll. ZMP. Rabštejn nad Střelou (5945), 21.VII.2007, 2 ex., 1.VI.2008, 1 ex., VT. Poznámka: Druh zachovalých podhorských lesů, vývojem vázaný na trouch listnatých stromů.

Trichius fasciatus (Linnaeus, 1758)

Kotaneč (5945), bez data (NĚMEC 1984). Manětín (6045), bez data (NĚMEC 1984); 1934–1944, 11 ex., ? lgt., coll. ZMP; 9.VII.1944, 1 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP; 2.VII.1953, 2 ex., J. Brožík lgt., coll. ZMP; 6.VI.1942, 1 ex., 21.VI.1942, 3 ex., 25.V.1950, 1 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín – Vuršův mlýn (6045), 21.VII.1983, 1 ex., F. Němec lgt., coll. ZMP. Nový Dvůr (5945), 22.VII.1987, 1 ex., VT. Ostrovec (5946), 3.VIII.1985, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 21.VII.2007, 2 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 26.VI.1946, 3 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP; 11.VI.1992, 1 ex., VB; 14.VI.1992, 2 ex., Z. Doležal lgt., coll. ZMP; 24.VII.1993, 1 ex., MO; 18.VII.1999, 1 ex., 5.VII.2001, 1 ex., VT; 19.VII.2004, 1 ex., SK. Údolí Střely u Manětína (59-6045), 16.VI.1946, 1 ex., A. Sobota lgt., coll. ZMP. Poznámka: Druh zachovalých listnatých podhorských lesů. Imaga se vyskytující na květech různých bylin a dřevin.

Tropinota (Epicometis) hirta hirta (Poda von Neuhaus, 1761)

Petrohrad (5846), 30.IV.2009, 3 ex. observ. (1 ex. coll.), na květech *Taraxacum*, VT. Blatno, areál pily (58-5946), 27.IV.2010, 3 ex. observ. (1 ex. coll.), na květech *Taraxacum*, VT. Poznámka: Druh zachovalých biotopů teplejších oblastí.

Oxythyrea funesta (Poda von Neuhaus, 1761)

Kralovice (6046), 2007, 2008 (BIOLIB 1999–2010). Podbořánky (5946), 25.VI.2010, 4 ex. observ., (1 ex. coll.), VT. Žihle (5946), 2008 (JUŘENA et al. 2008); 25.VI.2010, 1 ex., VT. Poznámka: Druh který se v posledních letech značně šíří a proniká z teplejších nížinných oblastí i do podhůří a hor (cf. např. LYKO 2008).

Cetonia (Cetonia) aurata aurata (Linnaeus, 1761)

Blatno (58-5946), 11.VI.2000, 1 ex., 12.VII.2003, 1 ex., 28.V.2006, 1 ex., 3.VI.2009, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 5.VIII.1979, 1 ex., MZ. Petrohrad (5846), 10.V.1997, 1 ex., VT. Poustky (5945), 28.VIII.1993, 1 ex., MK. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945),

16.V.1994, 21.V.1995, 10.VI.1996, 12.V.1998, 5.VII.2001, 1.VI.2008, vše po 1 ex., VT. Žihle (5946), 30.VII.2001, 1 ex., 18.VII.2006, 1 ex., 4.VII.2010, 3 ex. observ., VT.

Protaetia (Liocola) marmorata marmorata (Fabricius, 1792)

Nový Dvůr (5945), 5.VI.1946, 2 ex., J. Brožík lgt., coll. ZMP. Petrohrad (5846), 31.III.1986, 1 ex. (ex larvae), 27.IV.1987, 1 ex. (ex larvae), VB; 11.VI.1986, 2 ex., SD; 1.VI.1985, 3 ex., 27.VIII.1987, 5 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD. Rabštejn nad Střelou (5945), 11.V.1997, 1 ex., 12.V.1998, 1 ex., VT.

Protaetia (Potosia) cuprea metallica (Herbst, 1782)

Hluboká (5945), 21.V.1993, 1 ex., VT. Tis u Blatna (5946), 27.VII.2003, 1 ex., VT. Žihle (5946), 18.VII.1993, 4.VI.1997, 30.VII.1999, 2.VIII.2003, 15.VII.2008, 4.VII.2010, vše po 1 ex., VT.

SOUHRN

Ve sledované oblasti byl prokázán výskyt 54 druhů čeledi Scarabaeidae. Za nejzajímavější lze považovat nálezy druhů: *Aphodius (Copriformus) scrutator*, *A. (Liothorax) niger* – ohrožený druh, *A. (Euorodalus) coenosus* – zranitelný druh, *A. (Chilothorax) paykulli*, *A. (Bodilus) lugens* – ohrožený druh, *A. (Melinopterus) reyi* – téměř ohrožený druh, *A. (Limarus) zenkeri*, *Copris (Copris) lunaris* – kriticky ohrožený druh, *Onthophagus (Onthophagus) illyricus*, *Hoplia (Decamera) philanthus philanthus*, *Omaloplia (Omaloplia) nigromarginata*, *Anisoplia (Anisoplia) villosa* – zranitelný druh, *Oryctes (Oryctes) nasicornis ondrejanus* – ohrožený druh, *Osmoderma barnabita* – kriticky ohrožený druh, *Gnorimus nobilis nobilis* – zranitelný druh, *Trichius fasciatus* – téměř ohrožený druh, *Tropinota (Epicometis) hirta hirta* – ohrožený druh a *Oxythyrea funesta* (Poda von Neuhaus, 1761).

LITERATURA

- BENEDIKT S., BENEDIKT V., DOLEŽAL Z., KROŠLÁK J. & CIHLÁŘ V. 1994: Entomologický inventarizační průzkum PR Střela (Coleoptera, Lepidoptera, Heteroptera) – Ms., 6 pp [Depon. in. Okresní úřad Plzeň-sever].
- BIOLIB (1999–2010): Biological Library (mezinárodní encyklopedie rostlin, hub a živočichů). <http://www.biolib.cz>. (1.3.2010).
- JUŘENA D., BEZDĚK A. & TÝR V. 2000: Zajímavé nálezy listorohých brouků (Coleoptera: carabaeoidea) na území Čech, Moravy a Slovenska. Interesting faunistic records of Scarabaeoidea (Coleoptera) from Bohemia, Moravia and Slovakia. – *Klapalekiana*, 36: 233–257.
- JUŘENA D. & TÝR V. 2008: Seznam listorohých brouků (Coleoptera: Scarabaeoidea) České republiky a Slovenska. Checklist of Scarabaeoidea (Coleoptera) of the Czech Republic and Slovakia. – *Klapalekiana*, 44 (Suppl.): 3–15.

- JUŘENA D., TÝR V. & BEZDĚK A. 2008: Příspěvek k faunistickému výzkumu listorohých brouků (Coleoptera: Scarabaeoidea) na území České republiky a Slovenska. Contribution to the faunistic research on Scarabaeoidea (Coleoptera) in the Czech Republic and Slovakia. – Klapalekiana, 44 (Suppl.): 17–176.
- KRÁL D. 2005: Scarabaeoidea (listoroží), pp. 452–455. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- LYKO A. 2008: Teplomilné druhy brouků i na Jesenicku. – Jesenicko, Vlastivěd. Sborn., 9: 76–77.
- NĚMEC F. 1984: Několik poznámek ke hmyzí zvířeně okrese Plzeň-sever. – Sborník muzea Plzeň-sever (Kralovice), 1984: 35–38.
- PRUNER M. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. List of settlements in the Czech Republic with associated map fields codes for faunistic map system. – Klapalekiana, 32 (Suppl.): 1–115.
- SUCHÝ J. 1983: Nálezy některých druhů rodu *Aphodius* Ill. (Coleoptera, Aphodiidae) v západních Čechách. Die Funde mancher *Aphodius*-Arten in Westböhmen. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Společ. Entomol. ČSAV, Plzeň, 1: 3–8.
- TÝR V. 1997: Příspěvek k faunistice brouků nadčeledi Scarabaeoidea (Coleoptera) Čech, Moravy a Slovenska. Contribution to the faunistics of Scarabaeoidea (Coleoptera) of Bohemia, Moravia and Slovakia. – Klapalekiana, 33: 239–247.
- TÝR V. 1999: Rozšíření druhu *Aphodius (Copriformus) scrutator* (Coleoptera: Scarabaeidae) v Čechách, na Moravě a na Slovensku. Distribution of *Aphodius (Copriformus) scrutator* (Coleoptera: Scarabaeidae) in Bohemia, Moravia and Slovakia. – Klapalekiana, 35: 145–156.
- VITNER J. & KRÁL D. 1993: Faunistické síťové mapování listorohých brouků (Coleoptera: Scarabaeoidea) Čech, Moravy a Slovenska – výběr výsledků získaných v letech 1991–1993. Faunistic grid mapping of Scarabaeoidea (Coleoptera) of Bohemia, Moravia and Slovakia – selected results obtained in 1991–1993. – Klapalekiana, 29: 153–162.